

Møde for lukkede dører, Odelstinget 22. mars 1904

Møde for lukkede dører i Odelstinget
den 22. mars 1904 kl. 18.00.

Præsident: Arctander.

Dagsorden:

Fortsat Behandling af

Indstilling fra næringskomiteen nr. 2 angaaende det kongelige forslag om udfærdigelse af en lov om salg og skjænkning af brændevin, øl, vin, frugtvin og mjød (Indst. O. VIII).

Mødet sattes for lukkede døre.

Præsidenten: Der blev i formiddagsmødet antydet for præsidenten, at man ønskede, at ialfald de indledende forhandlinger, forsaavidt angaar de forbigaaede paragrafer i 3die kapitel, - §§ 33, 34, 35, 36 og 39 - skulde foregaa for lukkede døre. - Jeg henstiller i denne anledning til komiteens ordfører at udtale sig.

Carl Stousland: Der vil fra komiteens side fremkomme forslag om forandring i en af disse paragrafer. Jeg troede, at statsraaden ønskede, at komiteens forandrede standpunkt i det hele taget skulde debatteres for lukkede døre.

Votering:

Det besluttedes enstemmig, at forhandlingerne skulde føres for lukkede døre.

Præsidenten: Jeg tillader mig derefter at foreslaa, at handelsdepartementets chef gives adgang til disse forhandlinger for lukkede døre.

Votering:

Præsidentens forslag bifaldtes enstemmig.

Præsidenten: I overensstemmelse med den fattede beslutning antager præsidenten, at der nu bliver at fortsætte forhandlingerne fra formiddagsmødet fra § 33 af. - Forinden forhandlingerne begynder, vil jeg imidlertid gjøre opmærksom paa, at der underhaanden er stillet den forespørgsel til mig, om der er noget til hinder for, at lagtingsmedlemmer er tilstede under forhandlingerne. Forhandlinger for lukkede døre i Odelstinget er noget, som jo meget sjelden forekommer. Reglementet forudsætter i sin almindelighed, at det kun er i Stortinget, hvor den slags forhandlinger føres; men det kan selvfølgelig ogsaa ske i Odelstinget. Efter min mening bør der intet være til hinder for, at lagtingsmedlemmer kan overvære disse forhandlinger. Jeg tror endog det vil være til nytte, naar sagen gaar fra Odelstinget til Lagtinget til videre

behandling, at ogsaa lagtingsmedlemmer kjender til disse forhandlinger, forsaavidt de ikke maatte blive offentliggjort. - Hvis ingen gjør indvending derimod, vil saa blive forholdt. Lagtingsmedlemmer kan altsaa være tilstede under disse Forhandlinger for lukkede Døre.

Komiteen havde indstillet:

1. Herredsstyret paa landet kan bestemme, at saavel partisalg som smaasalg af de i dette kapitel omhandlede drikkevarer skal være forbudt andre end dem, som vinder bevilling paa saadan næring. I kjøbstæderne kan bystyret træffe den samme bestemmelse for smaasalgs vedkommende. Saadan bestemmelse kan fattes om alle eller kun om enkelt eller enkelte af disse drikkevarer.

2. Ved smaasalg forstaaes i denne lov salg under 40 liter eller 50 hele flasker.

Carl Stousland: Af indstillingens præmisser sees, at der er en minoritet i komiteen, som har forbeholdt sig at optage den kongelige propositions ordlyd til denne paragraf, hvorefter salg, saavel en gros som en detail skal være gjenstand for bevilling, og hvorved man, som det er sagt, ved at udnytte bevillingen til den yderste konsekvens skulde blive helt herre over den forretning i en eller flere byer. Seet fra vort standpunkt er denne bestemmelse meget betydningsfuld, og det var da naturligt, at vi strax maatte tage standpunkt til fordel for den kongelige proposition, som har foreslaaet, hvad jeg netop citerede. Næringskomiteens flertal har givet paragrafen den form, at en saadan bevilling kun kan gjøres gjældende ligeoverfor smaasalg, medens partisalg af disse varer fremdeles som hidtil ikke skal kunne hindres ved en eventuel kommunal beslutning. Næringskomiteen har i eftermiddag havt en konference med chefen for handelsdepartementet om denne og et par følgende paragrafer, og jeg skal tillade mig at meddele, at minoriteten, hvortil jeg ogsaa hører, efter indtrængende anmodning og i henhold til statsraadens argumentation har besluttet ikke at optage sin dissens, saaledes, at den foreliggende paragraf nu er at betragte som komiteens enstemmige indstilling, hvormed statsraaden har erklæret sig tilfreds.

Præsidenten: Paragrafen i den form, hvori den blev refereret, er altsaa optaget af komiteen i sin helhed.

Brunchorst: Jeg vil faa lov til at gjøre et spørsmål. Der er i foregaaende kapitel om skjænkning af de samme drikkevarer, som det her gjælder, gjort en undtagelse for alkoholfattigt øl. Hvordan skal der forholdes i den henseende med hensyn til salg? Det er muligt, at bestemmelser derom findes i en af de senere paragrafer; men jeg er ialfald ikke bleven opmærksom paa det.

Carl Stousland: Jeg vil gjøre opmærksom paa, at dette kapitel omfatter handel med visse varer, medens det foregaaende kapitel omfatter skjænkning.

Brunchorst: Jeg er fuldt opmærksom paa, at dette 3die kapitel omfatter salg; men der er altsaa ikke der gjort nogen undtagelsesbestemmelse for salg af alkoholsvagt øl.

Carl Stousland: Det som har foranlediget, at minoriteten har forandret sit standpunkt her, er, at statsraaden har fremholdt nødvendigheden af hensyn til traktatmæssige forpligtelser ikke at udsætte os for en beslutning af et eller andet kommunestyre, hvorved simpelthen ethvert salg af vin blev negtet. Det blev fremholdt, at en saadan beslutning vilde være i strid med bestemmelserne i traktaten med Spanien.

Brunchorst: Jeg er fuldt opmærksom paa, hvad der har foranlediget forhandlingerne mellem komiteen og statsraaden; men jeg vil faa lov at sige, at vi faar liden forklaring af komiteens ordfører af, hvorvidt det er komiteens mening, at salg af alkoholsvagt øl ogsaa skal kunne forbydes efter denne paragraf.

Carl Stousland: Det staar her i paragrafen: "Herredsstyret paa landet kan bestemme, at saavel partisalg som smaasalgs af de i dette kapitel omhandlede drikkevarer skal være forbudt andre end dem, som vinder bevilling paa saadan næring. I kjøbstæderne kan bystyret træffe den samme bestemmelse for smaasalgs vedkommende." Jeg kan ikke give den ærede repræsentant bedre forklaring paa det.

Brunchorst: Det vil altsaa efter den forklaring, komiteens ordfører gav, sige, at herredsstyret paa landet kan forbyde alt salg, ogsaa salg af alkoholsvagt øl, for hvis vedkommende, der er gjort undtagelse under bestemmelserne angaaende skjænkning.

Præsidenten: Forsaavidt der ikke løses bevilling til salg; det er kun paa den maade, det er forudsat, at saadant salg kan foregaa.

Backer: Enhver, som har ret til skjænkning af alkoholsvagt øl, har ogsaa ret til salg; naar han har bevilling, har han adgang til at sælge - derved tror jeg, det spørsmål er besvaret.

Castberg: Naar beslutning om, at dette møde skulde holdes for lukkede døre, blev fattet, var det antagelig, fordi den begrundelse, som agtedes givet for den forandrede stilling i komiteen, kunde være af den art, at den ikke egnede sig for offentligheden. Jeg har ikke opfattet, at der egentlig er givet nogen anden begrundelse

for denne forandring end det, at den har sin grund i den konference, som har fundet sted, men den oplysning kan vel ikke egentlig være af den art, at den behøvede at foranledige møde for lukkede døre. Men selvfølgelig er det saa at forstaa, at der er omstændigheder tilstede, som komiteen enstemmig har fundet nødvendiggjør en ændret stilling, og meningen med, at dette møde skulde holdes for lukkede døre, skulde da formentlig være den, at forsamlingens medlemmer skulde faa anledning til at blive bekendt med de omstændigheder, som skulde nødvendiggjøre en saadan forandring. Hvis disse oplysninger er af den art, at de kan meddeles i møde for lukkede døre, vilde vel det korrekteste være, at det skeede. Det er ikke bare komiteens medlemmer, som skal bedømme, hvorvidt den forandrede stilling er nødvendig eller ikke, men det er denne forsamlings medlemmer.

Carl Stousland: Jeg vil først gjøre den ærede repræsentant, hr. Castberg, opmærksom paa, at forslaget om at holde dette møde for lukkede døre, ikke er komiteens, dernæst, at det, som egentlig skulde foranledige udtalelser, som kanskje ikke burde fremkomme for aabne døre, kommer først ved § 39. Jeg skal gjøre opmærksom paa, at det er §§ 33 og 39, der dreier sig om. I § 39 faar vi afgiftsspørsmålet, og det opfattede statsraaden som værende af den natur, at det ikke burde behandles for aabne døre.

Statsraad Schøning: Jeg har intet imod at meddele de oplysninger, som har gjort, at komiteens minoritet ikke har fastholdt sin dissens med hensyn til § 33. Men de oplysninger, jeg har at meddele angaaende paragrafen, berører ogsaa adskillig de følgende paragrafer 35 og 39. Ifølge § 33, saaledes som den er foreslaet af komiteens flertal, kan baade partisalg og smaasalg paa landet være gjenstand for bevilling, og i byerne kan smaasalg være gjenstand for bevilling. Komiteens minoritet havde foreslaet eller forbeholdt sig at foreslaa, at partisalg ogsaa i byerne skulde kunne gjøres til gjenstand for bevilling. Det er meget sterkt præciseret i proposition nr. 6., at saaledes kommunestyrene skulde have det i sin magt at negte enhver bevilling, med andre ord at indføre forbud mod partisalg eller mod salg i det hele taget; man kunde altsaa komme derhen, at der ikke blot paa landet, men ogsaa i byerne ikke skulde kunne sælges vin. Den nugældende regel er fra 1884, men siden har vi faaet traktaten med Spanien af 1892. Straks jeg læste denne paragraf, saaledes som den er foreslaet af minoriteten og forøvrigt ogsaa i den kongelige proposition, blev jeg i tvil om, hvorvidt den ikke vilde komme til at staa i strid med den spanske traktat.

Den spanske Traktats Artikel 1 bestemmer, at der skal være gjensidig handelsfrihed mellem Norge og Spanien og endvidere ret til fri religionsøvelse. Saa er der affattet en slutningsprotokol, hvis passus 1 siger: "Artikel 1 - i

konventionen altsaa - skal fortolkes saa, at den kun indeholder en gjensidig forsikring om ikke at indføre hindringer eller forbud mod handelen mellem de to lande." Nu kan det vistnok siges, - der kan ialfald tvistes om det -, at dette at stoppe fuldstændig vinsalget er ialfald en hindring mod handelen mellem de to lande. Hvis det kommer derhen, at der ikke bliver solgt vin i Norge, er det unægtelig en væsentlig hindring for handelen mellem de to lande, som altsaa traktaten angaar. Hvorvidt den forstaaelse af traktaten er den rigtige skal jeg indrømme, at der til en vis grad kan tvistes om. Jeg er imidlertid ikke et øieblik i mindste tvivl om, at det fra spansk side vil blive betragtet som et brud paa traktaten, og deraf vil følge saavel reklamationer mod Norge - erstatningssøgsmaal altsaa - som en utvilsom opsigelse af saavel traktaten af 1892 som den traktat, vi for kort tid siden vedtog. Jeg har angaaende spørgsmaalet konfereret saavel med udenrigsministeren, som er her i byen for tiden, som med den samlede norske regjering. Vi er allesammen enige om paa det bestemteste at fraraade, at der tages det skridt, som har været paatænkt, idet vi alle ikke er i mindste tvivl om, at der fra Spaniens side vil blive reist den indvending, at dette er i strid med traktaten.

Jeg har endvidere ladet telegraferere til minister Wedel og generalkonsul Christophersen, begge de to var med at undertegne traktaten af 1892. Svaret fik jeg igaar. Minister Wedel telegraferer: "Første bestemmelse" - den som jeg nu har omtalt - "maa ansees stridende baade mod konventionens aand og slutningsprotokollens tydelige ord, idet den kan indebære baade "hindring og forbud" mod den frie handel. Anden bestemmelse" - det vil sige, jeg spurgte ogsaa om, hvorvidt der kunde siges noget paa, at salget blev monopoliseret hos samlagene - "vil sikkerlig ogsaa blive anseet stridende mod overenskomsterne. Under de ved de forhøiede vintolde forandrede forholde vilde regjering og storting ved den nye lovs antagelse efter min overbevisning paatage sig ansvar for traktatforholdenes sandsynlige forstyrrelse og repressalier mod norsk klipfisk i Spanien og Portugal. Jeg advarer derfor alvorligt mod begge foreslaaede bestemmelser antagelse."

Generalkonsul Christophersen telegraferer paa fransk. Det lyder saa: Jeg anser de nye foreslaaede bestemmelser som lidet i harmoni med nummer 1 i tillægsprotokollen til traktaten af 1892. De norske eksportører skulde være særlig misfornøiede med lignende begrænsninger for salg af klipfisk i Spanien. Da den nye traktat er meget lidet populær i Spanien, er det nødvendigt for at undgaa opsigelse, at der vises excessive prudence - i høi grad forsigtighed.

Under disse omstændigheder er jeg ikke det mindste i tvivl om, at der ikke bør gaaes til den bestemmelse at gjøre ogsaa partisalg af vin til gjenstand for bevilgning. Den har vi ikke i den gamle lov, som altsaa er ældre end

traktaten; det vil blive en ny lov i strid mener jeg mot traktaten.

Jeg ved ikke, om præsidenten tillader mig, at jeg kommer ogsaa lidt ind på § 35?

Præsidenten: Naar hr. statsraaden ønsker det, skal jeg referere § 35 med det samme. Den er saalydende:

§ 35

Bevilling saavel til partisalg som smaasalg af de i dette kapitel omhandlede drikkevarer kan ogsaa meddeles saadant samlag, som omhandles i denne lovs §§ 23, 24 og 25 paa de sammesteds nævnte vilkaar. Paa landet fastsættes afgiftens størrelse under et for skjænkning og salg.

Statsraad Schøning: Af disse to paragrafer anser jeg § 33 som den vigtigste og mest afgjørende. Jeg kan imidlertid ogsaa tænke mig, at der kan være store betæneligheder ved at gaa til at monopolisere rettig(...?) hos samlagene, og, som jeg altsaa har læst op, minister Wedel fraraader det bestemt; men jeg har dog troet at burde vove at ikke modsætte mig nogen forandring med hensyn til § 35, idet jeg mener, at naar man bare ikke stopper altsammen, saa gaar det dog an at samle salget paa en enkelt haand, det kan jo dog ikke være saa farligt. Jeg er som sagt ikke blind for, at det kan lede til vanskeligheder; men jeg haaber, at det ikke skal ske. Udtalelserne med hensyn til § 39 skal jeg vente med, indtil vi kommer saa langt.

Votering:

Komiteens indstilling til § 33 bifaldtes enstemmig.

Videre var indstillet:

§ 34.

Med hensyn til de i § 33 omhandlede bevillingers meddelelse og udfærdigelse, deres udøvelse og varighed gjælder det samme som i denne lovs §§ 19, 20 og 21 er foreskrevet om skjænkning.

§ 35.

Bevilling saavel til partisalg som smaasalg af de i dette kapitel omhandlede drikkevarer kan ogsaa meddeles saadant samlag, som omhandles i denne lovs §§ 23, 24 og 25 paa de sammesteds nævnte vilkaar. Paa landet fastsættes afgiftens størrelse under et for skjænkning og salg.

Konow: Her staar i § 35, at "bevilling saavel til partisalg som smaasalg af de i dette kapitel omhandlede drikkevarer kan ogsaa meddeles saadant samlag, som omhandles i denne lovs §§ 23, 24 og 25 paa de sammesteds nævnte vilkaar." Saavidt jeg har forstaaet, kan derfor samlag med hensyn til udskjænkning skabes et monopol ifølge disse paragrafer. Men dette er umuligt med hensyn til partisalg for byernes vedkommende efter den redaktion,

som nu § 33 har faaet. Jeg forstaar det ialfald saa, at man kan ikke monopolisere i samlag i byerne partisalg af vin, om man end kan give samlagene bevilling til partisalg. Men jeg vil gjerne høre af komiteens formand eller ordfører, om denne min forstaaelse er rigtig.

Statsraad Schøning: Det er vist en ganske korrekt bemerkning af hr. Konow. Naar først partisalg i en by ikke kan være gjenstand for bevilling, saa kan det naturligtvis heller ikke være gjenstand for monopolisering i samlag; altsaa ordet "partisalg" her i § 35 kommer kun til at gjælde landdistrikterne, smaasalg derimod gaar saavel paa land som by.

Jørgen Knudsen: Skulde ikke paragrafen kunne give adgang for samlag til at konkurrere med andre handlende, altsaa faa samme ret som andre handlende? Kan det ikke forstaaes saa, naar samlaget faar saadan bevilling som her i § 35 omhandlet?

Castberg: Der er et punkt jeg vil faa lov til at fæste mig ved i anledning af en udtalelse, som faldt fra repræsentanten fra Hedemarken. Det forekommer mig nemlig ikke at være nogen nødvendig konsekvens af § 33, saaledes som den nu er vedtaget, at ikke alt salg - ogsaa partisalg - kan monopoliseres af et samlag; thi hvad man var bange for ved § 33, og som gjorde, at mindretallet frafaldt sit standpunkt der, det var, at hvis man vedtog mindretallets forslag, vilde man kunne resikere at alt salg var blevet hindret, idet vedkommende kommune kunde negte bevilling til alle, og dette vilde virke som et forbud. Men det, som der er spørgsmaal om i § 33, er kun om en samling af salgsretten paa én haand, og det forekommer mig at være noget derfra væsentlig forskjelligt. Jeg vil ikke udtale mig yderligere om spørgsmaalet, men kun præcisere, at dette følger ikke efter min mening som en konsekvens af, hvad der er vedtaget i § 33. Som paragrafen nu lyder, forekommer det mig ikke at kunne være tvilsomt, at alt salg, hvis paragrafen vedtages i den form, som foreslaaes her, kan monopoliseres i et samlag.

Hagerup Bull: Saavidt jeg forstaar, saa omfatter § 33 alle de bevillinger til salg af de i dette kapitel omhandlede drikkevarer, som overhovedet kan meddeles. Hvad § 35 bestemmer er ikke, hvilke bevillinger der overhovedet kan meddeles, men hvem disse bevillinger kan meddeles til, - at de kan meddeles ikke blot til enkeltperson, men ogsaa til samlag. Nu er der i § 33 bestemt, at paa landet kan baade partisalg og smaasalg være gjenstand for bevilling; medens det for kjøbstædernes vedkommende er saa, at kun smaasalg kan gjøres til gjenstand for bevilling. Med andre ord, partisalg af de i dette kapitel omhandlede varer er og bliver i kjøbstæderne en næring, som tilkommer alle de personer, som efter § 32 har adgang dertil, - altsaa for øls vedkommende er det fri næring, for de øvrige

drikkevarers vedkommende er det betinget af handelsret; men gjenstand for bevilling er det ikke. Naar nu § 33 er udtømmende med hensyn til, hvad der kan gjøres til gjenstand for bevilling, saa er det allerede vedtaget af odelstinget, at partisalg ikke er gjenstand for bevilling, og da følger deraf, at selv om det var saa, at der i § 35 kunde meddeles bevilling til samlag forsaavidt angaar partisalg i kjøbstæderne, saa vil dette kun give en adgang til at drive for øls vedkommende en næring, som var fri for alle, for de øvrige drikkevarers vedkommende en næring, som var betinget af handelsret.

Præsidenten vil bemerke angaaende dette spørgsmaal, at det staar som utvilsomt for mig, at den adkomst, som et samlag skal have for at kunne drive øl- og vinsalg, den maa være givet gennem bevilling, - og bevilling kan for byernes vedkommende ikke gjøres til betingelse for partisalg. Deraf følger efter min mening at hr. Konow har ret i sin bemærkning om at man ikke kan monopolisere dette paa samlagets hænder. Jeg mener, at dette bør finde sit udtryk i lovens text, ellers vil der, saaledes som det nu lyder, stadig blive tvil om det. Jeg havde tænkt mig, at det kunde lyde saaledes: "Bevilling paa landet saavel til partisalg som til smaasalg og i kjøbstæderne til smaasalg af de i dette kapitel omhandlede drikkevarer, kan" o.s.v.

Hagerup Bull: Vil ikke den simpleste udtryksmaade, som ogsaa er i overensstemmelse med udtryksmaaden i § 34, være den, at man siger: "De i § 33 omhandlede bevillinger kan ogsaa meddeles saadant samlag" osv.?

Konow: Jeg er enig med hr. Hagerup Bull i hans udtalelser. Der staar i § 23, at "herredsstyret eller bystyret kan derhos bestemme, at almindelig skjænkeret ikke samtidig maa meddeles nogen anden inden herredet eller kjøbstaden." Der staar altsaa, at det "ikke samtidig maa meddeles"; men bystyret har intet med at meddele partisalgbevilling inden byerne; thi det er ikke gjenstand for bevilling. Jeg er ogsaa enig med præsidenten i, at dette bør være klart, og der bør derfor optages i lovteksten en bestemmelse enten i lighed med, hvad præsidenten har antydnet, eller hvad hr. Hagerup Bull har bragt i forslag. Hvis man tillader et samlag at monopolisere al handel, saa vil det være ad en omvei at gjøre partisalg til gjenstand for bevilling, hvad man har afslaaet i § 33, saa det kan ikke være meningen.

Castberg: Mine bemærkninger gjaldt nærmest det forhold, at naar der som en tvingende grund til at optage § 33, saaledes som flertallet har foreslaaet den, anførtes hensynet til traktaterne, saa forekom den grund mig ikke at tale paa samme maade ved § 35; thi her er der ikke spørgsmaal om at forbyde, men om at samle udsalget paa en haand. Om paragrafens tekst og dens klargjørelse har jeg

ikke udtalt mig. Det forekommer imidlertid ogsaa mig, at det kunde være ønskeligt, at den blev ændret.

Carl Stousland: Skulde det ikke være hensigtsmæssigt at forandre paragrafen derhen: "De i § 33 omhandlede bevillinger kan ogsaa meddeles saadant samlag, som omhandles" osv.?

Præsidenten: Det er den af hr. Hagerup Bull antydede redaktion. Den kan vist godt benyttes.

Carl Stousland: Jeg tillader mig da paa komiteens vegne at fremsætte forslag om den forandring.

Præsidenten: Der er nu af komiteen foreslaaet, at § 35 skal intimeres saaledes: "De i § 33 omhandlede bevillinger kan ogsaa meddeles saadant samlag" osv. Jeg havde antydet, at man skulde benytte den nuværende redaktion, men føie ind nogle ord, som betegnede forskjellen for landets og kjøbstædernes vedkommende, hvorved § 35 vilde komme til at lyde: "Bevilling paa landet saavel til partisalg som til smaasalg og i kjøbstæderne til smaasalg af de i dette kapitel omhandlede drikkevarer" osv. Jeg anser imidlertid ikke min redaktion for at være saa meget bedre, at jeg vil holde paa den ligeoverfor den redaktion, som komiteen har tiltraadt.

Prebensen: Jeg vil henstille til præsidenten at fastholde sit forslag. Det forekommer mig, at det udtrykker tanken korrekt og nøiagtig, og det er langt lettere at læse paragrafen i den form, som den da vil faa, end i den af hr. Hagerup Bull foreslaaede form.

Hagerup Bull: Jeg lægger ingensomhelst vægt paa, hvilken redaktion der vælges; men jeg vil nok for mit vedkommende sige, at naar det i § 34 kan forstaaes, hvad der betegnes ved "de i § 33 omhandlede bevillinger", saa maa man vel ogsaa kunne fastholde den samme forstaaelse, naar man kommer til den følgende paragraf.

Præsidenten: Jeg synes ikke, at det er værdt at forlænge debatten ved at debattere om en saadan redaktionsforskjel, som det her gjælder. Hvis ikke komiteen vil gaa over til mit forslag, finder jeg ikke at burde fremsætte det.

Carl Stousland: Jeg ved ikke, om det skal betragtes som en appel til komiteen om at gaa over. Jeg tror ikke, at der er nogen realitetsforskjel paa de to forslag. Jeg kan afgive den erklæring, at komiteen ønsker at have det tydeligste.

Præsidenten: Jeg forstaar det saaledes, at der kun foreligger et forslag, hvorefter § 35 skal lyde: "De i § 33 omhandlede bevillinger kan ogsaa meddeles saadant

samlag, som omhandles i denne Lovs §§ 23, 24 og 25" o.s.v. som indstillet.

Votering:

Komiteens indstilling til §§ 34 og 35 - § 35 i den ændrede form - bifaldtes enstemmig.

Præsidenten: Statsraaden har underhaanden henstillet, at man fremdeles forbigaar § 36, indtil § 39 er behandlet.

Komiteen havde indstillet som

§ 39.

1. I kjøbstæderne kan bystyret undergive smaasalg af vin en særlig afgift, der inden 15de oktober fastsættes for det følgende aar med et efter hver enkelts antagelige omsætning afpasset beløb, der dog ikke i noget tilfælde maa være mindre end kr. 50,00 og større end kr. 1 000,00. Det sidstnævnte beløb kan af bystyret forhøies ved en almindelig bestemmelse, der bliver at undergive kongelig stadfæstelse.

2. Afgiften tilfalder bykassen, og for samme tilstedes intet afslag i de den afgiftspligtige paahvilende almindelige kommunale skatter. Den indbetales i to halvaarlige terminer inden 15de januar og 15de juli, hver gang med det halve.

3. Fritagne for denne afgift er de berettigede, som inden 30te november har afgivet skriftlig erklæring til bystyret om, at de for fremtiden fraskriver sig retten til smaasalg.

4. Den, som ikke i ret tid har indbetalt afgiften, taber retten til at drive smaasalg af vin, at regne fra den tid, ved hvilken forsømmelsen fandt sted, og er lige fuldt pligtig at betale den for aaret skyldige afgift, som i tilfælde af manglende betaling skal inddrives ved udpantning.

Undtagelse fra disse forskrifter finder kun sted, naar den afgiftspligtige næring ophører ved den berettigedes død eller konkurs, da afgiften i disse tilfælde alene svares for den løbende termin. I konkurstillfælde betragtes afgiften lige med almindelig gjæld uden fortrinsret.

5. Den, der ikke har betalt skyldig afgift, maa ikke meddeles bevilling til smaasalg af vin.

Carl Stousland: Statsraaden har udtalt, at saaledes som paragrafen er formet i indstillingen, vil den lettelig kunne blive at betragte saaledes, at den fastsætter en afgift af en saadan natur, at den vilde være stridende mod traktatbestemmelserne. Jeg antager, at den ærede chef for handelsdepartementet nærmere vil udvikle sin opfatning af dette spørsmål. Jeg vil derfor indskrænke mig til at meddele, at komiteen, som stod samlet om dette, for flertallets vedkommende gaar med paa ogsaa her at gjøre en ændring. Dog kunde ikke komiteens flertal helt forlade den anledning til afgift, som man mener sig her at have.

Flertallet vil derfor foreslaa, at § 39, 1 faar saadan lydelse: "I kjøbstæderne kan bystyret undergive smaasalg af vin en særlig afgift af indtil kr. 100,00. Afgiftens størrelse fastsættes inden hvert aars 15de oktober." Uagtet dette er et ganske lidet beløb, saa har man dog troet, at de øvrige punkter i paragrafen, som jo maa medgives at være skrevne under forudsætning af et betydelig høiere beløb - helt op til kr. 1000,00 - uden skade kan blive staaende. Vi gaar ud fra, at bestemmelserne om, at afgiften skal tilfalde bykassen, at man kan slippe den, naar man fraskriver sig retten til smaasalg, at afgiften skal være betalt inden en fastsat tidsfrist, at man ikke kan faa bevilling til smaasalg af vin, inden den er betalt, o.s.v., uden skade kan overføres selv paa et saa lidet beløb som maximumsbeløbet her udgjør. Komiteen giver statsraaden tilslutning i, at en afgift som denne, der ikke kan gaa høiere op end til kr. 100,00, og som altsaa har en saadan form, at den bliver en næringsafgift og ikke en konsumptionsafgift, ikke skulde kunne antages at ville kollidere med de før omtalte traktater. Jeg tilføier, at fra komiteens standpunkt er dette et nyt offer; vi havde svært liden lyst til at give fra os denne anledning til beskatning, men efter statsraadens argumentation har vi troet at burde gjøre det.

Præsidenten: Komiteens flertal har nu omformet 1ste led af § 39, saa det kommer til at lyde saaledes: "I kjøbstæderne kan bystyret undergive smaasalg af vin en særlig afgift af indtil kr. 100,00. Afgiftens størrelse" - herefter har jeg med ordførerens samtykke tilføiet sætningen "der skal være ens for alle", altsaa alle rettighedshavere - "fastsættes inden hvert aars 15de oktober." Det er vel det greieste foreløbig ialfald kun at behandle paragrafens 1ste led.

Statsraad Schøning: Under udsættelsesdebatten fremholdt jeg det betænkelige ved at gaa til de afgifter, som oprindeligt var foreslaaet i komiteens indstilling. Efter den forandring, indstillingen nu har faaet, er situationen adskillig anderledes. Der er nu ikke længere tale om en konsumptionsafgift, altsaa en afgift, der retter sig med forskjellige beløb efter salget; men der er tale om en fast afgift, altsaa en næringsafgift, med et beløb af indtil kr. 100,00 pr. aar. Under de omstændigheder tror jeg ikke, at der kan være nogen større risiko ved at gaa med paa afgiften. Under forhandlingerne i anledning af, ja om det var den spanske traktat, eller det var loven her, det husker jeg ikke rigtig, blev det spørsmål forelagt dhrr. Wedel og Christophersen hvorvidt en salgsavgift efter deres mening var i strid med traktaten av 1892 eller ikke. De udtalte dengang, at de ansaa en konsumptionsafgift for at være i strid med traktaten, men ikke en næringsafgift. Saameget sikrere er vi nu efter den nye traktat, vi begaar ikke ved en salgsavgift noget

traktatstridigt. En anden tale er det, hvorvidt en saadan afgift kan vække en ubehagelig opsigt i Spanien og lede til, at man kommer paa tanke om at opsige traktaten, før man ellers vilde kommet paa den tanke. Naar spørgsmaalet gjælder dette, har jeg jo mere end vanskeligt for at udtale mig; jeg vil ikke være nogen spaamand for saavidt. Men jeg vil faa præcisere, at den traktat, vi har faaet, den har det voldt minister Wedel ganske overordentlig store vanskeligheder at faa istand, saa store vanskeligheder, at i Frankrige har man - det ved jeg har været tilfældet - simpelthen ikke tænkt sig muligheden af, at Spanien skulde gaa ind paa en saadan traktat. Altsaa - forholdene er meget ømtaalige. Men uden at jeg paa nogen som helst maade vil overtage noget ansvar ved at anbefale en afgift, saa er jeg tilbøielig til at tro, at man kan gaa med paa den. Jeg staar her og taler kun om Spanien, men det gjælder jo ogsaa ikke mindst Frankrige dette. Jeg nævnte ogsaa under udsættelsesdebatten, at Frankrige havde ladet høre fra sig i anledning af toldsatserne. Og det er jo tænkeligt, at kommer nu ovenikjøbet dette til, at man lægger en afgift paa vinsalget, - saa vil det muligens give anledning til, at Frankrige videre rører paa sig. Jeg minder om den strid, som har været ført med Frankrige angaaende den franske traktat seet i forhold til brændevinsloven af 1894 angaaende bestillinger. Man vedtog i loven, at bestillinger kun kunde optages af de salgs- og skjænkingsberettigede, medens derimod den franske traktat gav handelsreisende adgang til at optage bestillinger her i landet. Det spørgsmaal er nu bragt ud af verden ved et kompromis mellem de to regjeringer. Men det er altsaa her et ømtaaligt punkt. Jeg har ment at maatte fremholde dette, for at det ikke skal kunne siges, at man er gaaet letsindig til afgiften.

Votering:

§ 39 i den ændrede form bifaldtes enstemmig.

Præsidenten: Det er sagt mig af de i de lukkede døre interesserede, at man ikke længere behøver at holde dørene lukket. Jeg vil derfor foreslaa, at forhandlingerne herefter fortsættes for aabne døre. Angaaende de hidtil passerede forhandlinger er det vel det rigtigste, at der vedtages en lignende beslutning som angaaende traktatforhandlingerne. Jeg foreslaar en saadan beslutning: "Debatten for lukkede døre offentliggjøres ikke men behandles overensstemmende med reglementets § 52, 2det punktum." Reglementets § 52, andet punktum er saalydende: "Det af dem" - Stortingets referenter - "optagne referat af forhandlingerne bliver at indføre i den til dette øiemed indrettede protokol og sammen med forefindende referatkoncepter i forseglet stand at opbevare i arkivet". - Heri ligger der selvfølgelig intet baand paa beslutningernes offentliggjørelse. De besluttede paragrafer er endel af loven, og de maa offentliggjøres sammen med loven forøvrigt.

Votering:

1) Præsidentens forslag gaaende ud paa, at debatten for lukkede døre ikke offentliggjøres men behandles overensstemmende med reglementets § 52, andet punktum - bifaldtes enstemmig.

2) Præsidentens forslag om, at dørene aabnes, bifaldtes enstemmig.

—————